

Η ΦΑΡΜΑ ΤΩΝ ΖΩΩΝ

Τ
Α

Κ
Λ
Α
Σ
Ι
Κ
Α

ΤΖΟΡΤΖ
ΟΡΓΟΥΕΛ

Μετάφραση: Αύγουστος Κορτώ – Επίμετρο: Τζούλιαν Σιμόνς

ΣΕΙΡΑ: ΤΑ ΚΛΑΣΙΚΑ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΣΕΙΡΑΣ: Ηλίας Μαγκλίνης

ΤΙΤΛΟΣ ΒΙΒΛΙΟΥ: **Η Φάρμα των Ζώων**

ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΩΤΟΤΥΠΟΥ: Animal Farm

Από τις Εκδόσεις Penguin Classics, Λονδίνο 2015

ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ: George Orwell

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ: Αύγουστος Κορτώ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΟΥ: Σοφία Λαζαρίδου

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ – ΔΙΟΡΘΩΣΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ: Γιώργος Κασαπίδης

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ – ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ: Θάνος Κακολύρης

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ: Βάσω Βύρρα

© Χρονολογίου και επιμέτρου: Everyman's Library (*Animal Farm*), 1993

Reproduced by permission of Everyman's Library, an imprint of Alfred A. Knopf

© Εικόνες εξωφύλλου: KatMoy/Shutterstock

© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2021

Πρώτη έκδοση: Ιανουάριος 2021, 5.000 αντίτυπα

Έντυπη έκδοση ISBN 978-618-01-3709-5

Ηλεκτρονική έκδοση ISBN 978-618-01-3710-1

Τυπώθηκε στην Ευρωπαϊκή Ένωση, σε χαρτί ελεύθερο χημικών ουσιών, προερχόμενο αποκλειστικά και μόνο από δάση που καλλιεργούνται για την παραγωγή χαρτιού.

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις του Ελληνικού Νόμου (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως η άνευ γραπτής άδειας του εκδότη κατά οποιονδήποτε τρόπο ή μέσο αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, διανομή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση, παρουσίαση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή (ηλεκτρονική, μηχανική ή άλλη) και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε. | PSYCHOGIOS PUBLICATIONS S.A.

Από το 1979 Publishers since 1979

Έδρα: Head Office:

Τατοίου 121, 144 52 Μεταμόρφωση | 121, Tatoiou Str., 144 52 Metamorfossi, Greece

Βιβλιοπωλείο: Bookstore:

Εμμ. Μπενάκη 13-15, 106 78 Αθήνα | 13-15, Emm. Benaki Str., 106 78 Athens, Greece

Τηλ.: 2102804800 • fax: 2102819550 | Tel.: 2102804800 • fax: 2102819550

e-mail: info@psychogios.gr

www.psychogios.gr • <http://blog.psychogios.gr>

© Χρονολογίου και επιμέτρου: Everyman's Library (*Animal Farm*), 1993

Reproduced by permission of Everyman's Library, an imprint of Alfred A. Knopf

© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2021

ΤΖΟΡΤΖ ΟΡΓΟΥΕΛ

Η ΦΑΡΜΑ

ΤΩΝ ΖΩΩΝ

Μετάφραση: Αύγουστος Κορτώ

Επίμετρο: Τζούλιαν Σιμόνς

Τ Α Κ Λ Α Σ Ι Κ Α

Κάποτε ρώτησαν τον μεγάλο βιολοντσελίστα Πάμπλο Καζάλς αν θα μπορούσε να φανταστεί τη ζωή του ακούγοντας μόνο Μπαχ. «Όχι, δεν μπορώ να φανταστώ τη ζωή μου μόνο με τον Μπαχ», αποκρίθηκε. «Ωστόσο, δεν μπορώ να φανταστώ τη ζωή μου χωρίς τον Μπαχ».

Αυτό είναι το πνεύμα που πρεσβεύουν τα βιβλία της σειράς που κρατάτε στα χέρια σας: πως όσο κι αν περιπλανηθούμε ως αναγνώστες, υπάρχει μια ζωτική, αρχέγονη πηγή από την οποία δε θα πάψουμε να αντλούμε απόλαυση. Και αυτή η πηγή είναι το κλασικό – εν προκειμένω, η κλασική λογοτεχνία, οι μεγάλοι κλασικοί συγγραφείς.

Άραγε, το κλασικό μπορεί να είναι σέξι, για να χρησιμοποιήσουμε τη φρασεολογία του συρμού; Φυσικά και μπορεί! Τι σημαίνει όμως «κλασικό» – και τι επίσης σημαίνει «σέξι»; Λοιπόν, το κλασικό συμβολίζει το αιώνιο μέσα μας. Το κλασικό είναι πατρίδα, είναι φωλιά, είναι η εστία στην οποία πάντοτε επιστρέφουμε. Είναι αφετηρία και προορισμός ταυτόχρονα.

Το κλασικό όμως δεν είναι μουσειακό είδος, δεν είναι μαυσωλείο· αντίθετα, είναι ζωντανή, ρέουσα ύλη, πνευματική βιταμίνη, ελιξίριο ζωής. Γι' αυτό είναι και σέξι. Δηλαδή; Μα το αέναα ερεθιστικό, το λοξό, το ατμοσφαιρικό, το υγρό και παλλόμενο, ψίθυρος και κραυγή μαζί, αφρισμένο κύμα και γαλήνια θάλασσα συνάμα.

Η σειρά ΤΑ ΚΛΑΣΙΚΑ, με νέες, σύγχρονες μεταφράσεις, κατατοπιστικά εισαγωγικά σημειώματα και επιλεγμένα επίμετρα, φιλοδοξεί να αναδείξει την ανάγνωση ως μια τέχνη της απόλαυσης. Διότι το κλασικό είναι πρόκληση και ίντριγκα μαζί.

Ηλίας Μαγκλίνης

ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΟ

ΖΩΗ ΤΟΥ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ

- 1903 Γέννηση του Έρικ Άρθουρ Μπλερ στο Μοτιχάρι της Βεγγάλης, γιου του Ρίτσαρντ Ουόλμσλι Μπλερ, υπαλλήλου στο Τμήμα Οπίου της κυβέρνησης της Ινδίας, και της Άιντα Μέιμπελ Λιμουζέν, κόρης Γάλλου εμπόρου ζύλου τικ από το Μουλμείν της Μπούρμα (σημερινή Μιανμάρ / Βιρμανία).
-
- 1904 Επιστρέφει στην Αγγλία με την αδελφή του Μάρτζορι, πέντε χρόνια μεγαλύτερή του, και τη μητέρα του.
-
- 1908 Ο Άσκουιθ πρωθυπουργός (μέχρι το 1916). Πρώτη παραγωγή του αυτοκινήτου «Μοντέλο Τ» της Ford, που έμελλε να πουλήσει 15 εκ. κομμάτια.
-
- 1911 Στέλνεται να φοιτήσει στο Σεντ Σίπριαν (το δοκίμιό του *Such, such were the joys* [Τέτοιες ήταν οι χαρές] με θέμα Ο Γεώργιος Ε΄ ανακοινώνει τη μεταφορά της πρωτεύουσας της Ινδίας από την Καλκούτα στο Δελχί. Στην Αγγλία, απεργία λιμενεργατών, ανθρακωρύχων, σι-

ΖΩΗ ΤΟΥ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ

τη ζωή του εκεί θεωρήθηκε υπερβολικά δυσφημιστικό για να εκδοθεί στην Αγγλία μέχρι το 1968). Ο Σίριλ Κόνολι είναι συμμαθητής του τόσο στο Σεντ Σίπριαν όσο και αργότερα στο Ίτον.

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ

δηροδρομικών και εργαζόμενων στα μέσα μεταφοράς. Βίαιες διαδηλώσεις από τις σουφραζέτες. Το Κοινοβούλιο ψηφίζει νόμο που περιορίζει τις εξουσίες της Βουλής των Λόρδων. Θεσπίζεται μισθός για τους βουλευτές. Ο Αμούνδσεν γίνεται ο πρώτος άνθρωπος που φτάνει στον Νότιο Πόλο.

1913	Ο Γούντροου Ουίλσον πρόεδρος των ΗΠΑ. Προβάλλεται η πρώτη κινηματογραφική ταινία με τον Τσάρλι Τσάπλιν.
1914	Το πρώτο πατριωτικό ποίημα του δημοσιεύεται σε τοπική εφημερίδα του Χένλεϊ. Νόμος για την Αυτοδιάθεση της Ιρλανδίας. Δολοφονία του Αρχιδούκα Φραγκίσκου-Φερδινάνδου στο Σεράγεβο, έναρξη του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου. Πρώτη αεροπορική επιδρομή με Ζέπελιν. Ολοκλήρωση της Διώρυγας του Παναμά. Ο Μαρκόνι μεταδίδει μηνύματα μέσω ασυρμάτου μεταξύ ιταλικών πλοίων σε απόσταση 50 μιλίων.
1915	Μάχη της Υπρ. Αποκλεισμός της Βρετανίας. Ο Αϊνστάιν διατυπώνει τη Γενική Θεωρία της Σχετικότητας.
1916	Μάχη του Βερντέν, Μάχη του Σομ. Οι Σύμμαχοι εκκενώνουν την Καλλιόπη. Μάχη της Γιουτλάνδης. Ο Λόιντ Τζορτζ πρωθυπουργός. Κυκλοφορεί το πρώτο άρμα μάχης. Γεννιέται το κίνημα του Ντανταϊσμού στη Ζυρίχη. Εξέγερση του Πάσχα στο Δουβλίνο.
1917	Φοιτά στο Ίτον με βασιλική υποτροφία, αλλά χωρίς σπουδαίες ακαδημαϊκές επιδόσεις. Μάχη του Πασεντάλε. Διακήρυξη Μπάλφουρ για την εγκαθίδρυση «εβραϊκής πατρίδας» στην Παλαιστίνη. Θέσπιση

ΖΩΗ ΤΟΥ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ**ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ**

Υπουργείου Εργασίας. Οι ΗΠΑ κηρύσσουν τον πόλεμο στη Γερμανία και στέλνουν εκστρατευτικές δυνάμεις στην Ευρώπη. Ρωσική Επανάσταση τον Μάρτιο. Ο Νικόλαος Β΄ παραιτείται από τον θρόνο. Οκτωβριανή Επανάσταση: η εξουσία στους Μπολσεβίκους.

1919

Συνθήκη των Βερσαλιών μεταξύ των Συμμάχων και της Γερμανίας. Η Λαίδη Άστορ πρώτη γυναίκα βουλευτής. Η Γερμανική Δημοκρατία υιοθετεί το Σύνταγμα της Βαϊμάρης. Εμφύλιος πόλεμος στη Ρωσία (μέχρι το 1921). Η παρέμβαση των Συμμάχων κατά των Μπολσεβίκων αποτυγχάνει. Ιδρύεται η Λίγκα των Εθνών. Κυκλοφορεί το βιβλίο *Οι οικονομικές συνέπειες της ειρήνης* του Μείναρντ Κέινς.

1921 Εγκαταλείπει το Ίτον.

Τέλος της επανάστασης με την Αγγλοϊρλανδική Συνθήκη. Η νότια Ιρλανδία υπό καθεστώς κτήσης. Οι φασίστες εκπροσωπούνται για πρώτη φορά στην ιταλική βουλή. Ίδρυση του Σοβιετικού Κομμισαριάτου Εσωτερικών Υποθέσεων και της μυστικής αστυνομίας. Λιμός στη Ρωσία. Οι γερμανικές αποζημιώσεις ορίζονται σε 6 δισ. λίρες στεργλίνες. Ανοίγει η πρώτη κλινική αντισύλληψης στο Λονδίνο.

1922 Κατατάσσεται στην Ινδική Αυτοκρατορική Αστυνομία μέχρι το 1927 ως υπομημητάρχης στην Μπούρμα. Διο-

Παραίτηση του Λόιντ Τζορτζ, τέλος της κυβέρνησης συνασπισμού. Εμφύλιος πόλεμος στην Ιρλανδία. Ο Μουσολίνι επικεφαλής της πορείας των φασιστών

ΖΩΗ ΤΟΥ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ

ρίζεται σε διάφορες θέσεις. Σύντομα η ανία του μετατρέπεται σε μίσος για τη δουλειά του και ταυτόχρονα για την «ιμπεριαλιστική καταπίεση», όπως την αποκαλούσε.

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ

στη Ρώμη, ανακηρύσσεται πρωθυπουργός. Υπερπληθωρισμός στη Γερμανία. Η Βρετανική Εταιρεία Μεταδόσεων (BBC), ένα ιδιωτικό μονοπώλιο σύμφωνα με το καταστατικό της, μεταδίδει την πρώτη ψυχαγωγική εκπομπή στον κόσμο.

1924	Πρώτη κυβέρνηση του Εργατικού Κόμματος υπό τον Ράμσεϊ Μακντόναλντ. Πεθαίνει ο Λένιν.
1925	Ο Νόμος περί Συντάξεων στη Βρετανία θεσπίζει συντάξεις για ηλικιωμένους, χήρες και ορφανά. Ανασύσταση του Ναζιστικού Κόμματος στη Γερμανία.
1926	Γενική απεργία στη Βρετανία (1-12 Μαΐου).
1927	Παραίτεται από την Ινδική Αυτοκρατορική Αστυνομία και επιστρέφει στην Αγγλία. Στο Λονδίνο, περνά μια περιθωριακούς και άστεγους. Νόμος περί Εμπορικών Διενέξεων και Συνδικαλιστικών Οργανώσεων: κηρύσσει παράνομες τις γενικές απεργίες και περιορίζει τη δράση των συνδικαλιστικών οργανώσεων (καταργήθηκε το 1945). Διαγραφή του Τρότσκι από το Ρωσικό Κομμουνιστικό Κόμμα. Ο Λίντμπεργκ εκτελεί με επιτυχία την πρώτη υπερατλαντική πτήση μόνος του. Προβάλλεται η πρώτη ομιλούσα κινηματογραφική ταινία: <i>The Jazz Singer</i> .
1928	Πηγαίνει στο Παρίσι όπου ελπίζει να γράψει. Κάνει διάφορες κακοπληρωμένες δουλειές και ζει σε μια κατάσταση «αρκετά σοβαρής φτώχειας». Πέμπτη Αγγλική Μεταρρυθμιστική Νομοθετική Πράξη: οι γυναίκες αποκτούν ίσο δικαίωμα ψήφου με τους άνδρες. Ο Φλέμινγκ ανακαλύπτει την πενικιλίνη. Προβάλλεται η πρώτη κινηματογραφική ταινία με ήρωα τον Μίκυ Μάους.

ΖΩΗ ΤΟΥ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ

1929 Επιστρέφει στην Αγγλία τα Χριστούγεννα.

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ

Το Κραχ της Γουόλ Στριτ. Ξεκινά η παγκόσμια οικονομική ύφεση. Δεύτερη κυβέρνηση του Εργατικού Κόμματος υπό τον Ράμσεϊ Μακτόναλντ. Η Μάργκαρετ Μπόντφιλντ, πρώτη γυναίκα υπουργός στην Αγγλία, αναλαμβάνει το Υπουργείο Εργασίας. Το BBC αρχίζει την πειραματική μετάδοση τηλεοπτικών προγραμμάτων. Ο Στάλιν εξορίζει τον Τρότσκι από την ΕΣΣΔ. Η Ινδία υπό καθεστώς κτήσης. Χρησιμοποιείται για πρώτη φορά ο όρος «απαρτχάιντ» στο Κρόνσταντ της Νότιας Αφρικής.

1930 Το περιοδικό *The Adelphi* δέχεται να δημοσιεύει τη δουλειά του και γίνεται τακτικός συνεργάτης του μέχρι το 1935.

Καταστροφή των Ρώσων κουλάκων (εύπορων χωρικών) και επιβολή της κολεκτιβοποίησης. Στην Αγγλία, ο Νόμος περί Στέγασης αναλαμβάνει την εκκαθάριση των υποβαθμισμένων φτωχογειτονιών.

1931

Οικονομική κρίση στη Βρετανία, σχηματισμός εθνικής κυβέρνησης. Η Βρετανία εγκαταλείπει το νομισματικό σύστημα του «Κανόνα του χρυσού».

1932 Γράφει το *A Scullion's Diary* [*Το ημερολόγιο ενός λαντζέρη*] που απορρίπτεται από, μεταξύ άλλων, τον Τ.Σ. Έλιοτ. Δέχεται απρόθυμα μια θέση δασκάλου σε ιδιωτικό σχολείο.

Η Βρετανία μετρά 2.947.000 ανέργους. Νόμος περί Εισαγωγικών Δασμών (υποβολή από τον Νέβιλ Τσάμπερλεν): επαναφέρει την ολοκληρωμένη προστασία στη Βρετανία, ενώ το ελεύθερο εμπόριο εγκαταλείπεται. Μεγάλη Πορεία Πείνας των ανέργων στο Λονδίνο. Ιδρύεται η Βρετανική Ένωση Φασιστών από τον Μόδλι. Το Ναζιστικό Κόμμα αναδεικνύεται το μεγαλύτερο κόμμα

ΖΩΗ ΤΟΥ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ

- στο Ράιχσταγκ (γερμανικό κοινοβούλιο). Ο Ρούζβελτ εκλέγεται πρόεδρος των ΗΠΑ.
-
- 1933 Ο Βίκτορ Γκόλανζ, εκδότης αριστερών πεποιθήσεων, δημοσιεύει το πρώτο βιβλίο του, το αυτοβιογραφικό *Οι άθλιοι του Παρισιού και του Λονδίνου*, έναν σχολιασμό για την πραγματικότητα της στέρξης, με το ψευδώνυμο «Τζορτζ Όργουελ». Σημειώνει χαμηλές πωλήσεις παρά τις καλές κριτικές.
-
- 1934 Δημοσιεύεται το πρώτο του μυθιστόρημα *Οι μέρες της Μπούρμα*, από τον Harper Bros. of New York και, αργότερα, από τον Βίκτορ Γκόλανζ (1935). Εργάζεται σε ένα βιβλιοπωλείο στο Χάμπστεντ. Εμπλέκεται με το Ανεξάρτητο Εργατικό Κόμμα (ILP).
-
- 1935 Δημοσιεύεται το δεύτερο μυθιστόρημά του *Η κόρη του παπά*. Γνωρίζεται με την Ειλίν Ο'Σόνεσι.
-
- Άρση της ποτοαπαγόρευσης στις ΗΠΑ. Ίδρυση της Φάλαγγας (ισπανικό φασιστικό κόμμα) στην Ισπανία. Ο Χίτλερ ανακηρύσσεται καγκελάριος της Γερμανίας. Καταστολή των γερμανικών καθολικών και δημοκρατικών κομμάτων. Εμπρησμός του Ράιχσταγκ στο Βερολίνο, κατηγορούνται οι κομμουνιστές. Δημιουργούνται τα πρώτα στρατόπεδα συγκέντρωσης στη Γερμανία.
-
- Σκάνδαλο Σταβίσκι: στην αυτοκτονία του κακόφημου οικονομολόγου εμπλέκονται Γάλλοι πολιτικοί. Η Γαλλία, με την υποστήριξη της Βρετανίας και της Ιταλίας, αντιτίθεται στους γερμανικούς όρους για τον επανεξοπλισμό. Ο Στάλιν ξεκινά εκκαθαρίσεις στο Κομμουνιστικό Κόμμα της ΕΣΣΔ.
-
- Παραίτηση του Ράμσεϊ Μακντόναλντ. Τον διαδέχεται ο Μπάλντουιν, στην τρίτη πρωθυπουργική του θητεία. Οι Νόμοι της Νυρεμβέργης στερούν από τους εβραίους τα πολιτικά τους δικαιώματα. Διώξεις των εβραίων. Ο Νόμος περί Εργασιακών Σχέσεων στις ΗΠΑ παρέχει στους εργαζόμενους το δικαίωμα να οργανώνονται ελεύθερα. Ο Νόμος περί Κοινωνικής Ασφάλισης θεσπίζει το επίδομα ανεργίας και συντάξεις

ΖΩΗ ΤΟΥ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ

για τους ηλικιωμένους. Ιδρύεται το Βρετανικό Συμβούλιο. Κυκλοφορεί το βιβλίο των Σίντνεϊ και Μπέατρικ Γουέμπ *Soviet Communism: A New Civilization?* [Σοβιετικός κομμουνισμός: Ένας νέος πολιτισμός;]

1936 Τον Ιανουάριο, το Left Book Club –ένα εκδοτικό εγχείρημα με ιδρυτές τους Γκόλανζ, Τζον Στράχι και Χάρολντ Λάσκι– αναθέτει στον Όργουελ να γράψει ένα βιβλίο με θέμα την ανεργία και τη ζωή των προλετάρειων στο Λάνκασαϊρ. Περνά δύο μήνες στο Γουίγκαν, στο Μπάρνσλεϊ και στο Σέφιλντ, ζώντας με συνηθισμένους ανθρώπους. Κυκλοφορεί το βιβλίο του *Η παγίδα του χρήματος*. Παντρεύεται την Εϊλίν Ο'Σόνεσι. Αφήνει το Λονδίνο για την Ισπανία, με μια στάση στο Παρίσι για να επισκεφθεί τον Χένρι Μίλερ. Στη Βαρκελώνη γίνεται μέλος της ανεξάρτητης, μη σταλινικής μαρξιστικής ομάδας POUM (Partido Obrero de Unificación Marxista).

Θάνατος του Γεωργίου Ε', άνοδος στον θρόνο του Εδουάρδου Η'. Συνταγματική κρίση (Δεκέμβριος): ο Εδουάρδος Η' παραιτείται και τον διαδέχεται στον θρόνο ο Γεώργιος ΣΤ'. Στη Γαλλία, ο συνασπισμός του Λαϊκού Μετώπου (Front Populaire) και των κομμάτων της Αριστεράς σχηματίζει κυβέρνηση υπό τον Λεόν Μπλουμ. Ο Τσόρτσιλ απαιτεί επανεξοπλισμό. Ξεσπά ο ισπανικός Εμφύλιος Πόλεμος (Ιούλιος): η εξέγερση της Φάλαγγας, υπό τον στρατηγό Φράνκο, υποστηρίζεται από τη Γερμανία και την Ιταλία. Η δημοκρατική κυβέρνηση μεταφέρεται από τη Μαδρίτη στη Βαλένθια. Ξεκινά η κατασκευή του Δυτικού Τείχους της Γερμανίας, της Γραμμής Ζίγκφριντ. Κυκλοφορεί το βιβλίο του Μίναρντ Κέινς *Η γενική θεωρία της απασχόλησης, του τόκου και του χρήματος*.

1937 Κυκλοφορεί το βιβλίο του Οδούκας προς την αποβάθρα του Γουίγκαν, γεγονός που δυσαρεστεί τον χορηγό του

Οδούκας του Ουίντσορ (πρώην Εδουάρδος Η') παντρεύεται την Αμερικανίδα ζωντοχήρα Γουάλις Σίμπσον. Η βρετανική κυβέρνηση ανακοινώνει την πολιτι-

ΖΩΗ ΤΟΥ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ

Γκόλαντζ, καθώς η εισαγωγή του βιβλίου προειδοποιεί τους αναγνώστες ενάντια στο δεύτερο μισό, όπου ο Όργουελ εμφανίζεται ως «ο δικηγόρος του διαβόλου στην υπόθεση υπέρ του σοσιαλισμού». Ο Όργουελ τραυματίζεται στον λαιμό από έναν φασίστα ελεύθερο σκοπευτή. Επιστρέφει στο Λονδίνο μέσω του Παρισιού. Γίνεται τακτικός συνδρομητής του περιοδικού *Time and Tide* μέχρι το 1943.

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ

κή επανεξοπλισμού. Ο Μπάλντουιν παραιτείται και τον διαδέχεται στην πρωθυπουργία ο Νέβιλ Τσάμπερλεν. Πτώση της κυβέρνησης Μπλουμ στη Γαλλία, κατάρρευση του Λαϊκού Μετώπου. Βομβαρδισμός της ισπανικής πόλης Γκερνίκα από γερμανικά αεροπλάνα. Σχηματίζεται ο Άξονας Ρώμης-Βερολίνου. Οι πρώτες εκλογές σύμφωνα με το νέο ρωσικό Σύνταγμα –μόνο με μία λίστα υποψηφίων. Προβάλλεται η πρώτη ταινία κινουμένων σχεδίων μεγάλου μήκους της Ντίσνεϊ, *Η Χιονάτη και οι επτά νάνοι*. Ο Πικάσο ζωγραφίζει την *Γκερνίκα*. Ολοκληρώνεται η Γέφυρα της Χρυσής Πύλης (Golden Gate) στο Σαν Φρανσίσκο.

1938 Αιμορραγία λόγω φυματίωσης στον πνεύμονα (Μάρτιος). Νοσηλεία μέχρι τον Αύγουστο. Το βιβλίο του *Πεθαίνοντας στην Καταλωνία*, το οποίο σηματοδοτεί τη ρήξη του με τον σταλινασμό, απορρίπτεται από τον Γκόλαντζ και δημοσιεύεται από τους Secker & Warburg. Ο Όργουελ κατασκευοφαντείται από τη μοντέρνα και συναισθηματική Αριστερά στην Αγγλία. Μεταβαίνει στο Μαρόκο μαζί με την Εϊλιν για να αναρρώσει.

Ο Τσάμπερλεν υπογράφει τη Συμφωνία του Μονάχου. Εκτιμάται ότι το ένα τρίτο των βρετανικών οικογενειών ζουν κάτω από το όριο της φτώχειας. Η Δημοκρατία της Ιρλανδίας γίνεται ανεξάρτητη, αλλά εξακολουθεί να συμμετέχει στην Κοινοπολιτεία. Ιταλικό Μανιφέστο της Φυλής: δήλωση της φασιστικής ρατσιστικής ιδεολογίας. Πρώτα αντιεβραϊκά μέτρα στην Ιταλία. *Anschluss*: Προσάρτηση της Αυστρίας από τη Γερμανία του Χίτλερ. Κυκλοφορεί το πρώτο τεύχος του βρετανικού εβδομαδιαίου εικονογραφημένου περιοδικού *Picture Post*.

1939 Επιστρέφει στην Αγγλία, καθώς η ισπανική δημοκρατία

Η Γερμανία καταλαμβάνει την Τσεχοσλοβακία, Γερμανοσοβιετικό Σύμφω-

ΖΩΗ ΤΟΥ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ

παραδίδεται στον Φράνκο. Το βιβλίο του *Coming Up for Air* [Ανεβαίνω στην επιφάνεια για να πάρω αέρα] κυκλοφορεί τον Ιούνιο από τον Γκόλαντζ, ο οποίος συμφωνεί να δημοσιεύσει τα έργα μυθολογίας του αλλά όχι τα δοκίμιά του. Πεθαίνει ο πατέρας του. Η συμμαχία μεταξύ Χίτλερ και Στάλιν τον οδηγεί να εγκαταλείψει τον φιλερηνισμό του, με το επιχείρημα ότι κάποιος πρέπει να υπερασπίζεται «το κακό έναντι του χειρότερου». Επιχειρεί να καταταγεί στον στρατό, αλλά η αίτησή του απορρίπτεται για ιατρικούς λόγους.

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ

νο. Η Γερμανία εισβάλλει στην Πολωνία και η κατάληψη του Ντάντσιχ (σημερινό Γκντανσκ) σηματοδοτεί την έναρξη του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου. Η Βρετανία και η Γαλλία κηρύσσουν τον πόλεμο στη Γερμανία. Παράδοση της Βαρσοβίας. Οι Ότο Χαν και Φριτς Στράσμαν ανακαλύπτουν την πυρηνική σχάση του ουρανίου. Η Βρετανία χρησιμοποιεί αερόστατα ως μέσο αντιαεροπορικής προστασίας. Στη Βρετανία θεσπίζεται Υπουργείο Πληροφοριών για όλη τη διάρκεια του πολέμου. Οι εθνικιστές του Φράνκο καταλαμβάνουν τη Βαρκελώνη. Παράδοση της Μαδρίτης. Τέλος του Εμφυλίου Πολέμου.

1940 Δημοσίευση της πρώτης συλλογής δοκιμίων του με τίτλο *Inside the Whale* [Στο εσωτερικό της φάλαινας].

Παραίτηση του Τσάμπερλεν, κυβέρνηση συνασπισμού υπό τον Ουίνστον Τσόρτσιλ (μέχρι το 1945). Εκκένωση των βρετανικών δυνάμεων από τη Δουνκέρκη. Η Μάχη της Βρετανίας. Ιδρύεται η Εθνική Φρουρά. Διανομή τροφίμων με δελτίο. Ο Ρούζβελτ εκλέγεται πρόεδρος των ΗΠΑ για τρίτη φορά. Οι Γερμανοί καταλαμβάνουν το Παρίσι, ο στρατάρχης Πετέν ανακηρύσσεται πρωθυπουργός της Γαλλίας, υπογράφεται η Γαλλο-γερμανική Ανακωχή στην Κομπιέν. Η κυβέρνηση του ελεύθερου τμήματος της Γαλλίας μεταφέρεται στο Βισύ. Δολοφονία του Τρότσκι στο Μεξικό.

ΖΩΗ ΤΟΥ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ

- 1941 Κυκλοφορεί το βιβλίο του *Το λιοντάρι και ο μονόκερος*. Ο Β.Σ. Πρίτσετ συγκρίνει τον Όργουελ με τον Ντεφόε και τον Κόμπετ για το «διαυγές ύφος της καθομιλουμένης» και το «ανατρεπτικό, αντικομοφορμιστικό στίγμα πατριωτισμού» του. Ο Όργουελ γράφει τον πρόλογο στο *The Case for African Freedom* [Επιχειρήματα υπέρ της ελευθερίας της Αφρικής] του Τζόις Κάρι.
-
- 1942 Εργάζεται για την Ινδική Υπηρεσία του BBC μαζί με, μεταξύ άλλων, τους Τ.Σ. Έλιοτ και Ουίλιαμ Έμποσον. Δημοσιεύεται το δοκίμιό του *Looking Back on the Spanish War* [Αναπολώντας τον Ισπανικό Πόλεμο].
-
- 1943 Θάνατος της μητέρας του. Αναλαμβάνει λογοτεχνικός συντάκτης του σοσιαλιστικού εβδομαδιαίου περιοδικού *Tribune* (έως το 1945), με μόνιμη στήλη. Παραιτείται από το BBC.
-
- 1944 Ολοκληρώνει το παραμύθι *Η φάρμα των Ζώων*, μια σάτιρα του σταλινισμού (Φεβρουάριος). Καθώς η Βρετανία είναι πλέον σύμμαχος του Στά-
- Οι Ιταλοί ανακαταλαμβάνουν την Αντίς Αμπέμπα από τους Βρετανούς. Μάχη της Κρήτης. Οι Γερμανοί εισβάλλουν στη Ρωσία. Πολιορκία του Λένινγκραντ. Ρωσοϊαπωνικό Σύμφωνο Ουδετερότητας. Αεροπορική επιδρομή των Ιαπώνων ενάντια στον αμερικανικό στόλο στο Περγλ Χάρμπορ. Προβάλλεται η κινηματογραφική ταινία *Πολίτης Κέιν* του Όρσον Ουέλς.
- Οι Σύμμαχοι αποβιβάζονται στη γαλλοκρατούμενη Βόρεια Αφρική. Οι Γερμανοί καταλαμβάνουν τη Σεβαστούπολη, ξεκινά η Μάχη του Στάλινγκραντ. Οι Γερμανοί εισβάλλουν στη μη κατεχόμενη Γαλλία. Στο Πανεπιστήμιο του Σικάγο κατασκευάζεται ο πρώτος πυρηνικός αντιδραστήρας στον κόσμο.
- Η ιταλική κυβέρνηση συνθηκολογεί με τους Συμμάχους. Διάσκεψη της Καζαμπλάνκα: οι Τσόρτσιλ και Ρούζβελτ συμφωνούν για τους όρους της «παράδοσης άνευ όρων» της Γερμανίας.
- Απόβαση των Συμμάχων στη Νορμανδία: «D-Day» (6 Ιουνίου). Απελευθέρωση του Παρισιού και των Βρυξελλών. Οι γυναίκες στη Γαλλία αποκτούν δικαίωμα ψήφου. Η Γαλλία ανακτά τη Λορέ-

ΖΩΗ ΤΟΥ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ

λιν, κανείς εκδότης δεν δέχεται να το εκδώσει. Υιοθετεί ένα μωρό, αγόρι (Ιούνιος).

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ

νη, την οποία είχε καταλάβει η Γερμανία το 1940. Αποτυγχάνει η απόπειρα δολοφονίας του Χίτλερ με τοποθέτηση βόμβας στο καταφύγιό του. Ο Ρούζβελτ εκλέγεται πρόεδρος των ΗΠΑ για τέταρτη φορά.

1945 Αναλαμβάνει πολεμικός ανταποκριτής της εφημερίδας *The Observer* στο Παρίσι και στην Κολονία. Γνωρίζεται με τον Χεμινγκουέι (επίσης πολεμικό ανταποκριτή) στο Παρίσι. Θάνατος της Εϊλίν. Τον Αύγουστο κυκλοφορεί επιτέλους *Η φάρμα των Ζώων* από τους Secker & Warburg, που του χαρίζει παγκόσμια φήμη από τη μια μέρα στην άλλη.

Διάσκεψη της Γιάλτας. Ο Μουσολίνι εκτελείται από τους παρτιζάνους. Οι Σύμμαχοι εισβάλλουν στη Γερμανία, ο Χίτλερ αυτοκτονεί και η Γερμανία συνθηκολογεί άνευ όρων (8 Μαΐου). Έκρηξη ατομικών βομβών στη Χιροσίμα και στο Ναγκασάκι. Τέλος του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου. Γενικές εκλογές στη Βρετανία: Το Κόμμα των Εργατικών του Άτλι στην εξουσία μέχρι το 1951. Θάνατος του Ρούζβελτ. Τέλος της Τρίτης Γαλλικής Δημοκρατίας. Σύσταση του Διεθνούς Στρατιωτικού Δικαστηρίου στη Νυρεμβέργη. Ίδρυση του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ).

1946 Κυκλοφορεί το έργο του *Critical Essays* [Κριτικά δοκίμια]. Εγκαταλείπει το Λονδίνο για το νησί Τζούρα στις Εσωτερικές Εβρίδες, μαζί με τον γιο του και μια νοσοκόμα. Αρχίζει να γράφει το 1984. Η υγεία του επιδεινώνεται.

Ομιλία «Το Σιδηρούν Παραπέτασμα» του Τσόρτσιλ. Εκτελείται ο Ουίλιαμ Τζόις (γνωστός με το ψευδώνυμο «Λόρδος Χόου-Χόου») για τη μετάδοση αντιβρετανικής προπαγάνδας. Γαλλικό δημοψήφισμα τάσσεται υπέρ της Τέταρτης Γαλλικής Δημοκρατίας. Ανακοινώνεται το τέταρτο Πενταετές Πρόγραμμα στη Ρωσία. Ίδρύεται η UNESCO. Εγκαινιάζεται το αεροδρόμιο του Λονδίνου (σημερινό Χίθροου).

1947 Νοσηλεύεται για επτά μήνες

Νόμος περί Ανεξαρτησίας της Ινδίας: η

ΖΩΗ ΤΟΥ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ

σε νοσοκομείο κοντά στη Γλασκόβη.

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ

Ινδία χωρίζεται σε δύο κτήσεις, την Ινδία (ινδουιστές) και το Πακιστάν (μουσουλμάνοι). Διάλυση της Διάσκεψης των Υπουργών Εξωτερικών των Τεσσάρων Μεγάλων Δυνάμεων για τη Γερμανία στο Λονδίνο. Σύσταση κομμουνιστικής κυβέρνησης στην Πολωνία. Σχέδιο Μάρσαλ: αποστολή αμερικανικής βοήθειας για την ανάκαμψη των ευρωπαϊκών χωρών μετά τον πόλεμο. Ο Κριστιάν Ντιορ εγκαινιάζει το ατελιέ του στο Παρίσι και φέρνει επανάσταση στη γυναικεία μόδα με το «Νέο Λουκ» του.

1948 Επιστρέφει στο νησί Τζούρα τον Ιούλιο. Καθώς δεν μπορεί να βρει δακτυλογράφο για το 1984, το δακτυλογραφεί μόνος του. Η υγεία του συνεχίζει να επιδεινώνεται.

Δολοφονία του Γκάντι, του ηγέτη του ινδικού κινήματος ανεξαρτησίας. Η Μπούρμα γίνεται ανεξάρτητο κράτος. Η κυβέρνηση της Νότιας Αφρικής υιοθετεί το απαρχαίντ ως επίσημη πολιτική. 14οι Ολυμπιακοί Αγώνες στο Λονδίνο. Η ΕΣΣΔ διακόπτει την κυκλοφορία ανάμεσα στο Βερολίνο και στη Δύση, ξεκινά η λειτουργία της «Αερογέφυρας» του Βερολίνου. Κομμουνιστικό πραξικόπημα στην Τσεχοσλοβακία. Οι σιωνιστές εβραίοι κηρύσσουν την ίδρυση του ανεξάρτητου κράτους του Ισραήλ.

1949 Εισάγεται στο σανατόριο του Γκλούσεστερσαϊρ τον Ιανουάριο. Το 1984 κυκλοφορεί τον Ιούνιο από τους Secker & Warburg και γνωρίζει αμέσως επιτυχία. Εισάγεται στο Πανεπιστημιακό Κολεγιακό Νοσοκομείο του Λονδίνου

Αναγνωρίζεται η αποχώρηση της Δημοκρατίας της Ιρλανδίας από την Κοινοπολιτεία. Ομοσπονδιακή Δημοκρατία στη Δυτική Γερμανία με τον Κόνραντ Αντενάουερ ως πρώτο καγκελάριο και πρωτεύουσα τη Βόνη. Υποτίμηση της στερλίνας. Πρώτες ατομικές δοκιμές από τη Ρωσία. Στην Κίνα ανακη-

ΖΩΗ ΤΟΥ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ

(Σεπτέμβριος). Παντρεύεται τη Σόνια Μπράουνελ (Οκτώβριος).

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ

ρύσσεται η Λαϊκή Δημοκρατία της Κίνας υπό τον Μάο Τσε-τουγκ.

-
- 1950 Κυκλοφορεί το έργο του *Πυροβολώντας έναν ελέφαντα*. Τελευταία αιμορραγία στις 21 Ιανουαρίου, πεθαίνει αμέσως. Σύμφωνα με την επιθυμία του, θάβεται στο κοιμητήριο ενός χωριού του Μπέρκσαϊρ.
- Γενικές εκλογές στη Βρετανία: το Εργατικό Κόμμα επιστρέφει στην κυβέρνηση χωρίς απόλυτη πλειοψηφία. Οι δυνάμεις της Βόρειας Κορέας εισβάλλουν στη Νότια Κορέα. Αρχίζουν οι εργασίες της Επιτροπής Διερεύνησης Αντιαμερικανικών Ενεργειών με πρόεδρο τον Μακάρθι. Η Ινδία αυτοανακηρύσσεται ανεξάρτητη δημοκρατία.
-

Κεφάλαιο 1

Ο κύριος Τζόουνς, ιδιοκτήτης της Φάρμας Μέγαρον, είχε ματαλώσει τα κοτέσια μόλις βράδιασε, αλλά μες στο μεθύσι του είχε ξεχάσει ανοιχτές τις πορτούλες. Με το φωτεινό στεφάνι της λάμπας του να χορεύει πέρα-δώθε, διέσχισε τρεκλίζοντας την αυλή, έβγαλε κλοτσώντας τις γαλότσες του στην πίσω πόρτα, γέμισε ένα τελευταίο ποτήρι μπίρα απ' το βαρέλι στο παρακούζινο, κι ανέβηκε στην κρεβατοκάμαρα, όπου η κυρία Τζόουνς ροχάλιζε ήδη.

Με το που έσβησε το φως στην κάμαρα, ένα ανασάλεμα, ένα φτεροκόπημα διέτρεξε όλα τα κτίσματα της φάρμας. Μέσα στη μέρα είχε ακουστεί ότι ο γερο-Ταγματάρχης, ο βραβευμένος, μεσαίου βάρους λευκός χοίρος, είχε δει το περασμένο βράδυ ένα παράξενο όνειρο κι ήθελε να το μεταφέρει στ' άλλα ζώα. Είχαν συμφωνήσει πως θα μαζεύονταν όλα στον μεγάλο στάβλο, μόλις ξεκουμπιζόταν ο κύριος Τζόουνς. Ο γερο-Ταγματάρχης (έτσι τον φώναζαν πάντα, αν και τ' όνομά του στα καλλιστεία χοίρων ήταν *Το καμάρι του Ουίλινγκτον*) έχαιρε τέτοιας υπόληψης στη φάρμα, ώστε οι πάντες ήταν διατεθειμένοι να χάσουν μια ώρα ύπνου προκειμένου ν' ακούσουν τι είχε να τους πει.

Στην άκρη του στάβλου, σε κάτι σανίδια σαν υπερυψωμένη

εξέδρα, ο Ταγματάρχης είχε κιόλας θρονιαστεί πάνω στ' άχυρά του, κάτω από μια λάμπα κρεμασμένη σ' ένα πάτερο. Ήταν δώδεκα χρονών και τελευταία είχε παραπαχύνει, όμως παρέμενε ένα μεγαλόπρεπο γουρούνι, με όψη σοφίας και καλοσύνης, παρά το γεγονός ότι οι χαυλιόδοντες του δεν είχαν πριονιστεί ποτέ. Σε λίγο άρχισαν να καταφτάνουν και τα υπόλοιπα ζώα και να κάθονται ολόγυρα καταπώς βουλευόταν το καθένα. Πρώτα ήρθαν τα τρία σκυλιά, η Υακίνθη, ο Τζέσι και ο Πίντσερ, κι έπειτα τα γουρούνια, που ξαπλώθηκαν μεμιάς στ' άχυρα τριγύρω απ' την εξέδρα. Οι κότες κούρνιασαν στα πρεβάζια, τα περιστέρια στάθηκαν φτερουγίζοντας στα πατάρια, τα πρόβατα κι οι γελάδες κάθισαν χάμω, πίσω απ' τα γουρούνια, και βάλθηκαν να μηρυκάζουν. Τα δύο άλογα άμαξας, ο Πυγμαχός κι η Τριφυλλία, μπήκανε μαζί, βαδίζοντας αργά αργά, με τις πελώριες τριχωτές σπλές τους ν' αγγίζουν το χώμα με μεγάλη προσοχή, μην τυχόν και κρυβόταν κάνα ζουδι μέσα στ' άχυρα. Η Τριφυλλία ήταν μια στιβαρή, φιλόστοργη φοράδα που κόντευε το μέσον της ζωής της και δεν είχε ποτέ ανακτήσει ολότελα τη σιλουέτα της μετά την τέταρτη γέννα. Ο Πυγμαχός ήταν θηρίο κανονικό, κοντά στο ένα ογδόντα, και δυνατός όσο δυο συνηθισμένα άλογα μαζί. Μια λευκή λωρίδα κατά μήκος της μύτης του του 'δινε μια όψη αμυδρής κουταμάρας και στην πραγματικότητα ήταν όντως λίγο κουτεντές, μα όλοι τον σέβονταν για τον ακέραιο χαρακτήρα του και την τρομερή του εργατικότητα. Έπειτα απ' τ' άλογα ήρθε η Μιούριελ, η άσπρη γίδα, και ο Βενιαμίν, ο γάιδαρος. Ο Βενιαμίν ήταν το γηραιότερο ζώο στη φάρμα και το πιο δύστροπο. Μιλούσε ελάχιστα, κι όποτε άνοιγε το στόμα του, ήταν κατά κανόνα για να κάνει κάποιο κυνικό σχόλιο – έλεγε, για παράδειγμα, ότι ο Θεός του 'χε δώσει την ουρά για να διώχνει τις μύγες, αλλά ότι κάλλιο

να μην είχε ουρά και να μην υπήρχαν μύγες. Ήταν το μοναδικό ζώο στη φάρμα που δε γελούσε ποτέ. Αν τον ρωτούσες γιατί, σου έλεγε πως δεν έβλεπε τίποτα το αστείο. Μολαταύτα, έστω κι αν δεν το παραδεχόταν ρητά, ήταν αφοσιωμένος στον Πυγμαχό· οι δυο τους περνούσαν πολλές Κυριακές παρέα στο μικρό μαντρί πέρα απ' τον οπωρώνα, βόσκοντας αμίλητοι πλάι πλάι.

Τα δύο άλογα είχαν μόλις ξαπλωθεί, όταν ένα σμάρι παπάκια που είχαν χάσει τη μαμά τους μπήκαν εφ' ενός ζυγού στον στάβλο, κρώζοντας αδύναμα και στρίβοντας πέρα-δώθε για να βρουν κάποιο μέρος όπου δε θα τα ποδοπατούσαν. Η Τριφυλλία έκανε κάτι σαν τείχος με το μακρύ μπροστινό της πόδι και τα παπάκια φώλιασαν στη γούβα του κι αποκοιμήθηκαν επιτόπου. Την τελευταία στιγμή η Μόλι, η ελαφρόμουαλη, ομορφούλα άσπρη φοράδα που έσερνε την άμαξα του κυρίου Τζόουνς, μπήκε με λικνιστικό, χαριτωμένο βηματισμό, μασουλώντας έναν σβόλο ζάχαρης. Στάθηκε στο μπροστινό μέρος του πλήθους κι άρχισε να τινάζει τη λευκή της χαίτη, ευελπιστώντας να τραβήξει την προσοχή στις κόκκινες κορδέλες που 'ταν πλεγμένες στο τρίχωμα. Τελευταία έφτασε η γάτα, που κοίταξε τριγύρω, αναζητώντας όπως πάντα το πιο ζεστό σημείο, και εντέλει στριμώχτηκε ανάμεσα στον Πυγμαχό και στην Τριφυλλία· κι έπειτα βάλθηκε να γουργουρίζει ευχαριστημένη καθ' όλη τη διάρκεια της ομιλίας του Ταγματάρχη, χωρίς ν' ακούει λέξη απ' όσα έλεγε.

Τώρα, όλα τα ζώα ήταν συγκεντρωμένα, εκτός απ' τον Μωυσή, το εξημερωμένο κοράκι, που κοιμόταν σε μια κούρνια στην πίσω πόρτα του στάβλου. Όταν ο Ταγματάρχης είδε πως είχαν όλοι βολευτεί κι ότι περίμεναν όλο προσμονή, ξερόβηξε κι άρχισε να μιλά:

«Σύντροφοι, έχετε ήδη ακούσει για το αλλόκοτο όνειρο που

είδα χτες βράδυ. Όμως θα επανέλθω στ' όνειρο λίγο παρακάτω. Πρώτα, έχω κάτι να σας πω. Φοβάμαι, σύντροφοι, ότι δε θα 'μαι για πολύ ακόμα ανάμεσά σας και πριν πεθάνω, νιώθω το χρέος να σας μεταδώσω όση σοφία έχω αποκομίσει. Έζησα κάμποσο και μου δόθηκε πολύς χρόνος για σκέψη, όσο καθόμουν μόνος στο κουβούκλιό μου, και τολμώ να πω ότι κατανοώ τη φύση της ζωής σ' ετούτο τον κόσμο όσο κανένα άλλο ζώο εν ζωή. Γι' αυτό ακριβώς θέλω να σας μιλήσω.

»Λοιπόν, σύντροφοι, ποια είναι η φύση του βίου μας; Ας είμαστε ειλικρινείς, η ζωή που ζούμε είναι άθλια, κοπιαστική και μικρή. Γεννιόμαστε, μας δίνουν ίσα ίσα όση τροφή χρειάζεται για να μείνουμε ζωντανοί και όσοι είμαστε ικανοί, υπομένουμε τον ζυγό της εργασίας μέχρι την τελευταία ρανίδα δύναμης· και μόλις η χρησιμότητά μας τελειώσει, μας σφάζουν με φρικώδη αγριότητα. Δεν υπάρχει ζώο στην Αγγλία που να ξέρει τι θα πει ευτυχία κι αναπαμός άπαξ και κλείσει το ένα έτος ζωής. Κανένα ζώο στην Αγγλία δεν είναι ελεύθερο. Η ζωή του ζώου είναι σκλαβιά και δυστυχία: ιδού η γυμνή αλήθεια.

»Μα είναι όλο αυτό απλώς και μόνο μέρος των νόμων της Φύσης; Φταίει ότι η γη μας είναι φτωχή και δεν μπορεί να προσφέρει μια ζωή της προκοπής σ' όσους την κατοικούν; Όχι, σύντροφοι, χίλιες φορές όχι! Το χώμα της Αγγλίας είναι εύφορο, το κλίμα της εύκρατο, ικανό να συντηρήσει με άφθονη τροφή απείρως μεγαλύτερο αριθμό ζώων απ' όσα την κατοικούν τη σημερινή ημέρα. Μόνο η φάρμα μας θα μπορούσε να τρέφει καμιά δεκαριά άλογα, είκοσι γελάδες, εκατοντάδες πρόβατα – κι όλα τους να ζουν με ανέσεις και αξιοπρέπεια που σχεδόν δε χωρά ο νους μας. Γιατί, λοιπόν, ζούμε σε τέτοιες άθλιες συνθήκες; Διότι οι άνθρωποι κλέβουν το σύνολο της παραγωγής του μόχθου μας. Ιδού,

σύντροφοι, η απάντηση σ' όλα μας τα βάσανα. Μπορεί να συνοψιστεί σε μία λέξη – Άνθρωπος. Ο Άνθρωπος είναι ο μόνος αληθινός μας εχθρός. Αν αφαιρέσουμε τον Άνθρωπο απ' την όλη υπόθεση, η γενεσιουργός αιτία της πείνας και της εξουθένωσής μας εξαλείφεται διά παντός.

»Ο Άνθρωπος είναι το μόνο πλάσμα που καταναλώνει χωρίς να παράγει. Δεν κατεβάζει γάλα, ούτε κάνει αυγά, είναι υπερβολικά αδύναμος για να σύρει άροτρο και υπερβολικά αργός για να κυνηγήσει λαγούς. Κι ωστόσο είναι ο άρχων όλων των ζώων. Τα στρώνει στη δουλειά, τους ανταποδίδει το ελάχιστο δυνατό, ίσα ίσα ώστε να μη λιμοκτονήσουν, και κρατάει το πλεόνασμα για τον εαυτό του. Ο μόχθος μας οργώνει τη γη, η κοπριά μας τη γονιμοποιεί και μολαταύτα κανείς μας δεν έχει δικό του τίποτε άλλο πέρα απ' το τομάρι του. Εσείς οι γελάδες που στέκετε μπρος μου, πόσες χιλιάδες λίτρα γάλα προσφέρατε τον τελευταίο χρόνο; Και τι απέγινε το γάλα εκείνο που θα 'πρεπε να τρέφει γερά δαμάλια; Κάθε σταγόνα του κατέληξε στα λαρύγγια των εχθρών μας. Κι εσείς οι κότες, πόσα αυγά κάνατε τον χρόνο που μας πέρασε και πόσα από δαύτα κλωσήσατε ώστε να επωαστούν και να γίνουν νεοσσοί; Τα υπόλοιπα κατέληξαν μαζικά στην αγορά, για να γεμίσουν με λεφτά τις τσέπες του Τζόουνς και των υποτακτικών του. Κι εσύ, Τριφυλλία, πού 'ναι τα τέσσερα πουλάρια που γέννησες, που θα 'πρεπε να 'ναι η χαρά και το στήριγμα των γηρατειών σου; Όλα τους πουλήθηκαν μόλις χρόνισαν – δε θα τα ξαναδείς ποτέ. Και ως αντάλλαγμα για τις τέσσερις εγκυμοσύνες σου και για όλο σου τον μόχθο στα χωράφια, πήρες ποτέ κάτι περισσότερο από μια ξερή μερίδα κι ένα κουβούκλιο στον στάβλο;

»Ακόμα κι η άθλια ζωή που ζούμε δεν επιτρέπεται να φτάσει το

φυσικό της όριο. Δε μεμψιμοιρώ για πάρτη μου, διότι ήμουν απ' τους τυχερούς. Είμαι δώδεκα ετών κι έχω σπείρει πάνω από τετρακόσια παιδιά. Τόσο είναι το φυσικό προσδόκιμο επιβίωσης του χοίρου. Όμως στο τέλος κανένα ζώο δε γλιτώνει το άσπλαχνο λεπίδι. Σεις τα νεαρά γουρουνάκια που κάθεστε μπρος μου, σ' έναν χρόνο το πολύ όλα σας θα σκούζετε πάνω στο κούτσουρο της σφαγής, εκλιπαρώντας να σας λυπηθούν. Σ' αυτή τη φρίκη μάς οδηγεί καταναγκαστικά η ζωή – είτε γουρούνι, είτε κότα, είτε πρόβατο, ό,τι κι αν είσαι. Ακόμα και τ' άλογα και τα σκυλιά, η ίδια μαύρη μοίρα τα προσμένει. Εσύ, Πυγμαίχε, τη μέρα που οι γεροδεμένοι μύες σου θα χάσουν τη δύναμή τους, ο Τζόουνς θα σε πουλήσει στο σφαγείο, όπου θα σου κόψουν το λαρύγγι και θα βράσουν τα κομμάτια σου για να ταΐσουν τα λαγωνικά. Κι όσο για τα σκυλιά, άπαξ και γεράσουν και τους πέσουνε τα δόντια, ο Τζόουνς δένει ένα τούβλο γύρω απ' τον λαιμό τους και τα πνίγει στην πρώτη εύκαιρη λίμνη.

»Δεν είναι λοιπόν ολοκάθαρο, σύντροφοι, πως όλα τα δεινά της ζήσης μας πηγάζουν απ' την τυραννία των ανθρώπων; Αρκεί ν' απαλλαγούμε απ' τον Άνθρωπο και τα προϊόντα του μόχθου μας θα γίνουν δικά μας. Σχεδόν απ' τη μια μέρα στην άλλη θα μπορούσαμε να γίνουμε πλούσια, ελεύθερα. Επομένως, τι πρέπει να κάνουμε; Μα, να εργαστούμε νυχθημερόν, ψυχή τε και σώματι, για την εκθρόνιση του ανθρώπινου γένους! Αυτό το μήνυμα σας μεταφέρω, σύντροφοι: Εξέγερση! Δε γνωρίζω πότε θα 'ρθει αυτή η Εξέγερση –μπορεί σε μια βδομάδα ή σ' εκατό χρόνια– μα ξέρω, με την ίδια βεβαιότητα που αναγνωρίζω τ' άχυρα κάτω απ' τα πόδια μου, ότι αργά ή γρήγορα η δικαιοσύνη θα επικρατήσει. Σε τούτο καρφώστε το βλέμμα, σύντροφοι, για το βραχύ υπόλοιπο του βίου σας! Και πάνω απ' όλα, μεταδώστε αυτό μου

το μήνυμα στα κατοπινά ζωντανά, ώστε οι μελλοντικές γενιές να συνεχίσουν τον αγώνα μέχρι τη νικητήρια έκβασή του.

«Και να θυμάστε, σύντροφοι – η αποφασιστικότητά σας δεν πρέπει στιγμή να εξασθενήσει. Κανένα επιχείρημα δεν πρέπει να σας παρασύρει. Μη δώσετε στιγμή σημασία στον ισχυρισμό πως ο Άνθρωπος και τα ζώα έχουν κοινά συμφέροντα, ότι η ευημερία του ενός εξασφαλίζει την ευημερία του άλλου. Όλα αυτά είναι ψέματα. Ο Άνθρωπος δεν υπηρετεί τα συμφέροντα κανενός πλάσματος εξόν απ' τον εαυτό του. Και μεταξύ ημών των ζώων πρέπει να επικρατεί απόλυτη ενότητα, απόλυτη συντροφικότητα στον αγώνα. Όλοι οι άνθρωποι είναι εχθροί. Όλα τα ζώα είναι σύντροφοι».

Εκείνη τη στιγμή ξέσπασε ένας τρομερός σαματάς. Την ώρα που μιλούσε ο Ταγματάρχης, τέσσερις μεγάλοι αρουραίοι είχαν ξεμυτίσει απ' τα λαγούμια τους κι είχαν σταθεί στα πίσω πόδια, ακούγοντας τα λόγια του. Οι σκύλοι άξαφνα τους πήρανε χαμπάρι και το μόνο που τους γλίτωσε απ' τον θάνατο ήταν η αστραπιαία βουτιά στις τρύπες τους. Ο Ταγματάρχης ύψωσε το χέρι του για να επανέλθει ησυχία:

«Σύντροφοι», είπε, «ιδού ένα ζήτημα που πρέπει να ξεκαθαρίσει. Τα ανήμερα ζώα, όπως οι αρουραίοι και τα κουνέλια – είναι φίλοι ή εχθροί μας; Ας το θέσουμε σε ψηφοφορία. Ενώπιον της ομήγυρης, θέτω το εξής ερώτημα: Είναι σύντροφοι οι αρουραίοι;»

Η ψηφοφορία ολοκληρώθηκε μεμιάς και η συντριπτική πλειοψηφία συναίνεσε στο ότι οι αρουραίοι ήταν σύντροφοι. Μόνο τέσσερα ζώα καταψήφισαν την πρόταση, τα τρία σκυλιά και η γάτα, η οποία, εκ των υστέρων, διαπιστώθηκε πως είχε ψηφίσει δυο φορές, υπέρ και κατά. Ο Ταγματάρχης εξακολούθησε:

«Δεν έχω πολλά ακόμα να πω. Απλώς επαναλαμβάνω – να θυ-

μάστε πάντα το καθήκον σας, την έχθρητα προς τον Άνθρωπο και τις μεθοδεύσεις του. Ότι βαδίζει στα δυο πόδια είναι εχθρός. Ότι βαδίζει στα τέσσερα ή έχει φτερά είναι φίλος. Και να θυμάστε επίσης ότι στη μάχη με τον Άνθρωπο, δεν πρέπει να καταλήξουμε να του μοιάσουμε. Ακόμα κι όταν τον έχετε κατακυριεύσει, μην υιοθετήσετε τις φαυλότητές του. Κανένα ζώο δεν πρέπει ποτέ να ζήσει σε σπίτι, να κοιμηθεί σε κρεβάτι, να φορέσει ρούχα ή να πει οιοπνευματώδη ποτά, ή να καπνίσει, ή ν' αγγίξει χρήματα, ή να αναμειχθεί σε εμπόριο. Όλες οι συνήθειες του Ανθρώπου είναι δόλιες. Και πάνω απ' όλα, κανένα ζώο δεν πρέπει να γίνει τύραννος του ίδιου του είδους. Είτε αδύναμα είτε δυνατά, έξυπνα ή αφελή, είμαστε όλοι αδέρφια. Κανένα ζώο δεν πρέπει να σκοτώνει άλλο ζώο. Όλα τα ζώα είναι ίσα.

»Και τώρα, σύντροφοι, θα σας μιλήσω για το χθεσινοβραδινό μου όνειρο. Δεν μπορώ να σας το περιγράψω. Στ' όνειρο αυτό, είδα τη γη όπως θα είναι αφότου ο Άνθρωπος εκλείψει. Αλλά μου θύμισε κάτι που 'χα λησμονήσει για καιρό. Πριν από χρόνια και χρόνια, όταν ήμουν ένα τοσοδά γουρουνάκι, η μητέρα μου κι οι άλλες γουρούνες έλεγαν ένα παλιό τραγούδι, αν κι ήξεραν μόνο τη μελωδία και τις τρεις πρώτες λέξεις. Το τραγουδάκι αυτό το είχα μάθει από μωρό, μα έκτοτε, για κάμποσα χρόνια, είχε σβηστεί απ' το μυαλό μου. Ωστόσο, χτες βράδυ στ' όνειρό μου το τραγούδι επέστρεψε. Κι επιπλέον, μαζί του επέστρεψαν οι σίχοι – λόγια που είμαι βέβαιος πως όλα τα ζώα τραγουδούσαν το πάλοι ποτέ, έστω κι αν η ανάμνησή τους χάθηκε για γενιές. Και τώρα θα σας το τραγουδήσω, σύντροφοι. Είμαι γέρος κι η φωνή μου είναι βραχνή, μα όταν σας το μάθω, θα το τραγουδάτε πο-λύ καλύτερα. Ο τίτλος του είναι *Τα θηρία της Αγγλίας*».

Ο γερο-Ταγματάρχης ξερόβηξε κι άρχισε να τραγουδάει. Όπως

είχε πει, η φωνή του ήταν βραχνή, αλλά τραγουδούσε αρκετά καλά, κι η μελωδία σε ξεσήκωνε – κάτι ανάμεσα στο «Clementine» και στο «La Cucaracha». Τα λόγια είχαν ως εξής:

Θηρία της Αγγλίας, της Ιρλανδίας θηρία,
θηρία σ' όλα τα κλίματα, μήκη και πλάτη,
ακούστε τα χαρμόсуνα μαντάτα μου,
για του μέλλοντος το χρυσό μονοπάτι.

Αργά ή γρήγορα, η μέρα ξημερώνει,
η τυραννία του Ανθρώπου ξεψυχά,
και στην Αγγλία τους αγρούς τους καρπερούς
θηρία θα ροβολάνε μοναχά.

Θα βγάλουμε απ' τα ρύγχη τους χαλκάδες,
τα χαλινάρια από τις ράχες μας θα πέσουν,
σπιρούνια και κεντριά, η σκουριά θα τα φάει
κι οι βούρδουλες ξανά δε θα βαρέσουν.

Πλούτη απέραντα, που δε χωρά ο νους,
στάρι, κριθάρι, βρόμη και σανός,
τριφύλλι και φασόλια και τεύτλα
θα 'ναι δικά μας όλα, διά παντός.

Λαμπροί θα απλώνονται οι αγροί της Αγγλίας,
και τα νερά της θα κυλούνε καθαρά,
γλυκό θενά φυσάει το αεράκι,
τη μέρα που θα 'ρθει η λευτεριά.

Γι' αυτή τη μέρα πρέπει να μοχθούμε,
 κι ας σβήσουμε προτού να ξημερώσει·
 γελάδα ή άλογο, χήνα ή γαλοπούλα
 πρέπει ο καθείς, για λευτεριά, ζωή να δώσει.

Θηρία της Αγγλίας, της Ιρλανδίας θεριά,
 θηρία σ' όλα τα κλίματα, μήκη και πλάτη,
 ακούστε τα χαρμόсуνα μαντάτα μου,
 για του μέλλοντος το χρυσό μονοπάτι.

Τραγουδώντας, τα ζώα κυριεύθηκαν από έξαλλο ενθουσιασμό. Προτού σχεδόν φτάσει ο Ταγματάρχης στον τελευταίο στίχο, είχαν βαλθεί να το λένε από μόνα τους. Ακόμα και τα πιο κουτά μέλη της ομήγυρης είχαν ήδη μάθει τη μελωδία και μερικούς απ' τους στίχους, κι όσο για τα ξύπνια ζώα, όπως τα σκυλιά και τα γουρούνια, μέσα σε λίγα λεπτά είχαν αποστηθίσει όλο το τραγούδι. Κι έπειτα, αφού έκαναν μερικά δοκιμαστικά, όλη η φάρμα με μια τρομερή φωνή βάλθηκε να τραγουδάει το *Θηρία της Αγγλίας*. Οι αγελάδες το λέγαν μουκανίζοντας, τα σκυλιά αλυχτώντας, τα πρόβατα βελάζοντας, τα άλογα χλιμιντρίζοντας, οι πάπιες σκούζοντας. Ήταν όλοι τόσο περιχαρείς με το τραγούδι, που το είπαν πέντε φορές σερί, και θα συνέχιζαν να το λένε όλη νύχτα, αν δεν τους διέκοπταν.

Για κακή τους τύχη, ο σαματάς ξύπνησε τον κύριο Τζόουνς, που πετάχτηκε απ' το κρεβάτι, για να βεβαιωθεί ότι δεν είχε τρωπώσει καμιά αλεπού στο κοτέτσι. Άρπαξε το δίκαννο που στεκόταν πάντα σε μια γωνία της κρεβατοκάμαρας, κι αμόλησε μια κουμπουριά σκάγια νούμερο 6 στα τυφλά. Τα σκάγια καρφώθηκαν στον τοίχο του στάβλου, κι η μάζωξη διαλύθηκε εν τάχει.

Όλοι έσπευσαν στις φωλιές τους. Τα πουλιά σάλταραν στις κούρ-
νιες, τα ζώα ξαπλώθηκαν στα άχυρα και μεμιάς όλη η φάρμα
αποκοιμήθηκε.

Ολα τα ζώα είναι ίσα, αλλά ορισμένα ζώα είναι πιο ίσα από τα άλλα». Αυτή η φράση του Τζορτζ Όργουελ από τη *Φάρμα των Ζώων* έχει περάσει στην Ιστορία και στην κοινή συνείδηση πολλών και διαφορετικών λαών, από διαφορετικές κουλτούρες, μιλώντας στην καρδιά όλων των σκεπτόμενων ανθρώπων που ξέρουν να εκτιμούν τα αγαθά της κοινοβουλευτικής δημοκρατίας.

Ποιος τη λέει; Τα γουρούνια της φάρμας, τα οποία, μετά την επανάσταση κατά των ανθρώπων-αφεντικών και την ανατροπή των τελευταίων, δεν εγκαθιδρύουν την ισότητα μεταξύ των ζώων, που ήταν ο αρχικός στόχος της επανάστασης, αλλά ένα ολοκληρωτικό καθεστώς υπό την απόλυτη εξουσία του γουρουνιού που ονομάζεται «Ναπολέων».

Αλληγορική νουβέλα, γραμμένη το 1945 (μόλις τρία χρόνια πριν από το «αδελφό» έργο, το 1984), η *Φάρμα των Ζώων* εμπνέεται από τα τεκταινόμενα και τις συνέπειες της Ρωσικής Επανάστασης του 1917: πώς το όραμα για μια κοινωνία ίσων πολιτών μεταβλήθηκε σταδιακά σε ένα εφιαλτικό, απολυταρχικό καθεστώς που φυλάκιζε και εξόντωνε αντιφρονούντες.

Η πολεμική του Όργουελ απέναντι στον σταλινισμό (απότοκη κυρίως των εμπειριών που είχε στον Ισπανικό Εμφύλιο) βρίσκει εδώ, και πριν από το 1984, το αποκορύφωμά της.

Κλασικό έργο πλέον, η *Φάρμα των Ζώων* έχει αγαπηθεί από τελείως διαφορετικές γενιές αναγνωστών και έχει μεταφερθεί πολλές φορές στον κινηματογράφο, στην τηλεόραση, στο θέατρο, ενώ έχει γίνει και κόμικ.

Εκδόσεις ΨΥΧΟΓΙΟΣ

www.psichogios.gr

ΚΩΔ. ΜΗΧ/ΣΗΣ: 23565

Γ Ι Α Α Ν Α Γ Ν Ω Σ Τ Ε Σ Μ Ε Α Π Α Ι Τ Η Σ Ε Ι Σ